

Piękno w życiu człowieka

Scenariusz lekcji dla klas 4–8 szkoły podstawowej

Czas trwania zajęć: 2 godziny lekcyjne.

Materiały: Bajka *Naturalnie, naturalnie* ze zbioru *Bajek filozoficznych* Michela Piquemala.

Cele

Uczniowie:

- poznają podstawowe poglądy filozoficzne dotyczące istnienia piękna.
- potrafią zająć własne stanowisko w kwestii piękna jako idei niezależnej od podmiotu lub jako stanu umysłu osoby, która piękno odbiera.
- dostrzegają związek między oceną czegoś jako piękne a poziomem wrażliwości i dojrzałości oceniającego.
- rozumieją, że piękno jest ważną wartością w życiu człowieka.
- wiedzą, jak rozwijać wrażliwość na otaczające ich walory estetyczne.
- potrafią odnaleźć aspekty piękna w sytuacjach nieoczywistych, np. w starości, chorobie.
- dostrzegają związek między pięknem a prawdą.

Metody i formy pracy

- Czytanie tekstu
- Wgląd (introspekcja)
- Interpretacja cytatu filozoficznego
- Dyskusja

Przebieg lekcji

Jako materiał bazowy przedstawiamy bajkę o dwóch turystach, którzy zwiedzali miasteczko wysoko w górach. W połowie drogi do tej miejscowości mieszkał starzec. Pierwszy turysta, schodząc z gór, wstąpił do niego na herbatę i rozczarowany powiedział, że miasteczko to nic ciekawego, bo chaty są z gliny, dzieci biegają na bosaka, wszędzie pełno kurzu, kobiety piorą w rzece w zimnej wodzie, a po ulicy chodzą krowy i kury. Starzec odpowiedział – naturalnie, naturalnie. Po jakimś czasie do staruszka wstąpił drugi turysta, zachwycony

miasteczkiem. Powiedział, że miścina to wspaniałe miejsce, bo chaty są z gliny, dzieci biegają na bosaka i bawią się w piasku, kobiety tak pięknie wyglądają, piorąc w rzece, a po ulicy chodzą krowy i kury. Starzec odpowiedział – naturalnie, naturalnie. Wnuczek przysłuchiwał się zdziwiony identycznej reakcji dziadka na obie opinie turystów. Wtedy ten mu wyjaśnił, że każdy patrzy na świat przez pryzmat tego, co ma w sercu.

(Wersja skrócona, można posłużyć się tekstem oryginalnym lub samemu wzbogacić formę).

Przykładowe pytania do tekstu

Pytamy uczniów, czy spotkali się z taką sytuacją, gdy ta sama rzecz kogoś zachwycała, a dla innego była brzydka lub obojętna?

Z czego wynika różnica w ocenie wioski przez turystów?

Co oznacza wyjaśnienie starca, że każdy patrzy na świat przez pryzmat tego, co ma w sercu?

Ćwiczenie

Prosimy uczniów, by przypomnieli sobie, co było dla nich piękne, kiedy byli mali. Może było to np. szkiełko, muszelka, zabawka, bajka czy coś innego, co dziś by już ich nie zachwycało.

Pytamy uczniów, co obecnie jest dla nich najpiękniejsze?

Co dorośli uznają za piękne?

Dlaczego dzieci zachwycają się drobiazgami, a dorośli często już nie?

Następnie zapisujemy na tablicy cytaty z pism Davida Hume'a:

„Piękno nie jest właściwością przedmiotów samych przez się; istnieje jedynie w umyśle, który je ogląda, a każdy umysł dostrzega inne piękno. Niektórzy nawet widzą brzydotę tam, gdzie inni widzą piękno.

Wspólnie z uczniami interpretujemy cytaty i szukamy przykładów dostrzegania piękna tam, gdzie inni widzą brzydotę (np. przez pryzmat miłości).

Przykłady:

- Stary, niedołężny pies, na którego patrzy jego właściciel.
- Pomarszczona babcia, która piecze dla nas pierniczki i opowiada piękne bajki.
- Upośledzone dziecko, na które patrzą kochający rodzice.
- Dla ułatwienia można zaprezentować galerię zdjęć dzieci z zespołem Downa w sesji

ukazujących ich wdzięk: <https://parenting.pl/niezwykla-sesja-dzieci-z-zespolem-downa>.

Następnie inicjujemy dyskusję.

Przykładowe pytania

- Czy piękno istnieje niezależnie, czy tylko w umyśle odbierającego?
- Czy gdyby nie było ludzi, to czy piękno by istniało?
- Czy zwierzęta postrzegają piękno?
- Czy piękno może istnieć bez brzydoty?
- Czy piękno jest potrzebne człowiekowi?
- Jak piękne otoczenie wpływa na człowieka, a jak brzydkie?
- Czy osoba pełna gniewu dostrzeże piękno ogrodu, do którego wejdzie?
- Czy piękno jest potrzebne w życiu?
- Dlaczego coś nazywamy pięknym?
- Skąd wiemy, że coś jest piękne?
- Czy istnieje rzecz piękna dla wszystkich?
- Czy tylko zmysłami odczuwamy piękno?
- Czy człowiek z pięknym ciałem postępujący niegodziwie nadal budzi nasz zachwyt?
- Czy człowiek zachwycający się dziełami sztuki, a będący ślepy na cierpienie ludzi i zwierząt naprawdę jest wrażliwy na piękno?
- Czy piękno ma coś wspólnego z zachowaniem dobrym moralnie?
- Czy z zasady to, co piękne, jest dobre, a to, co brzydkie, jest złe?
- Czy można pięknie umrzeć lub chorować?

